

Жанна ЛУПИНОС – молода і талановита полтавська літераторка, авторка глибокої психологічної і тонкої ліричної сучасної прози. Народилася 1993 року в м. Харкові, нині 11-класниця Гадацької спеціалізованої школи-інтернату для обдарованих дітей у Полтавській області. Переможець обласного туру Малої академії наук України в секції “Літературна творчість” (2011).

Її твори друкувалися в районній газеті “Гадацький вісник”, літературному альманасі Гадацького краю “Мистецьке гроно”.

Захоплюється читанням, поглиблено вивчає англійську мову, займається спортом – волейболом, плаванням. Мріє здобути професію перекладача.

СЕРЦЕ МАМИ

Нефантастична повість

Мамі

На білих стінах величезної кімнати всім-халися з різних за розміром портретів і фотографій зовсім не знайомі йому люди: молоді жінки, чоловіки в літах, маленькі діти. Він напружено вдивлявся в їхні обличчя, та все одно нікого не міг впізнати. Підлога буда холодною, і ніг хлопець не відчував, але в дивній кімнаті не було ні ліжка, ні дивану, ні стільця, де можна було б примоститися. Не було взагалі нічого, окрім маленького іграшкового ведмедика, що сидів у кутку. Андрій боязко простягнув до нього руку, але кімната раптом розширилася, а рука вхопила крижане повітря. Хлопця майже паралізувало від жаху, однак він із неабияким зусиллям зробив ще три кроки. Добродушне обличчя іграшки спотворила бридка, глузлива посмішка, із червоної пащі вирвався оглушливий крик. Підлога розвалилася на маленькі шматочки, і Андрій шалено швидко летить у прірву. На її дні видно гострі скелі. Вони наближаються. Якби ж за щось вхопитися! До скель залишилися лічені секунди, та ось якась невідома сила тягне його наверх. Невже він знову врятувався?

– Андрію! Андрюшко, ну як же можна так міцно спати? Мабуть, знову щось погане приснилося?

Хлопець квапливо розплющив очі. Як же приємно відчувати під собою м'який матрац і подушку, а не невідомість страшної скелястої безодні. Він перевернувся зі спини на бік, пересвідчившись, що може нормально рухатись, і тут відчув, що тремтить.

– Все добре? Ти ж весь спітнів!

Занепокоєні карі очі дивилися на нього з неприхованою тривою. Андрій помалу вишов із заціпеніння, потім різко встав і смачно потягнувся.

– Все нормально, Анно Павлівно. Знову цей кошмар. Та з ким не буває, правда ж? – голос у нього був якийсь натягнуто-бадьорий, і слова прозвучали смішно.

– Правда, правда, – заклопотано промовила Анна Павлівна. – Ну, годі вже подушки давити. Біжи вмиватися. Не забудь, який сьогодні день? Хлопці давно повставали, один лише ти ніяк не виспишся, – без краплі докору, а скоріше з теплотою в голосі сказала жінка і пішла з кімнати.

– Уже біжу! – крикнув Андрій і з невимовною ніжністю подивився їй услід. Це ж вона, “мамуся” (як називав її про себе), завжди рятувала його в подібних снах. А в житті хіба ж не вона його рятівниця? Жаль лише, що не один він її син, хоч і видно, що саме до нього Анна Павлівна ставить особливу прихильність. Удитбудинку багато дітей, і всіх вона вважає своїми синами і дочками. А проте Андрієві завжди хотілося, щоб вона була лише його матір'ю. Його – і більше нічим.

Андрій мляво підвівся і підійшов до відчиненого вікна. Надворі з самого ранку стояла задушлива літня спека. На небі ні хмаринки. По дорозі щільним потоком їхали автомобілі, а десь вгорі виспігував соловей – такий рідкісний гість міста. Гудіння машин і його лісові трелі зливались у чудернацьку мелодію, монотонну й водночас грайливу.

За спиною із тріском відчинилися двері, й у кімнату, наче ураган, залетіли три худорляві постаті. Андрій рвучко обернувся, і його заспане обличчя прикрасила білозуба посмішка.

– Ти вже встав?

– А вночі нас знову налякав. Щось кричав, крутився. Жах якийсь!

– Чому ти ще не зібраний? Скоро вже йти. Ти б подбав про свій вигляд. Може, з дівчатами гарними в парку познайомимось...

Хлопці наперебій квапилися щось йому

сказати, і в результаті Андрій майже нічого не зрозумів. Але він був радий їхній появі, бо друзі остаточно прогнали моторошні спогади сну.

– У парку? Нас що, відпускають гуляти? – здивовано запитав Андрій.

– Ну от. Забув! – трагічно оголосив Дмитро. – Сьогодні ж День міста. Свобода без обмежень!

Звісно. Як він міг забути? В їхньому дитбудинку така традиція – випускникам на свято заснування міста дозволяють цілий день провести за власним бажанням. Сьогодні – саме цей день. 23 червня. Андрій, не гаючи ні хвилини, кинувся приводити себе до ладу, щоб провести вільний час гідно.

За годину група зібралася на фасаді будинку. Олег Антонович окинув усіх добродушним поглядом і промовив:

– Дорогі вихованці, а точніше – випускники! За традицією, що вже склалася в нашому закладі, ми дозволяємо вам саме в цей святковий для нашого славного міста день відпочити від усього, побути з товаришами або наодинці з собою. Одним словом – без нагляду. Ви вже дорослі. За якихось два місяці покинете рідні стіни. Тому звикайте до справжнього життя. Сподіваємося на вас. Тримайте марку. Рівно о восьмій годині вечора чекаємо всіх цілими і неушкодженими на вечерю. Успіху!

– Ура! – тихенько, але з ентузіазмом вигукнули підлітки і, збившись у купки, почали розходитися.

Серед метушні Андрій знайшов Анну Павлівну, взяв її за руку і сказав:

– Анно Павлівно, ходімо з нами до парку. Морозива поїмо. Я пригощаю.

Очі жінки весело засміялися.

– Я ж вам там заважатиму, Андрюшко. Розважайтесь самі. А в мене ще справ багато. Гості приїхали. Сам розумієш.

Але, помітивши, як різко зникла радість з його обличчя, Анна Павлівна поспіхом додала:

– Ну, хіба на хвилинку. Якщо вже ти пригощаєш...

Андрій крутнувся на місці і заволав на індіанський манір. Анна Павлівна злякано закрила вуха і вдавано зітхнула:

– І це випускники! Коли ви вже подорослішаєте? Горе мені з вами.

Коли вони наздогнали хлопців, Сашко підійшов до Андрія і зашепотів:

– Навіщо ти її взяв? Щоб життю навчала? Самі б прекрасно впоралися.

Андрій навіть не відповів. Він лише кинув на друга такий нищівний погляд, що той миттю затих і швидко пішов уперед.

Місто задихалося від спеки, повітря було таке густе і гаряче, що його навіть страшно було вдихати. Але Андрій, сидячи прямо на землі під тінню крислатого дуба і розповідаючи різні історії, не помічав цього. Можливо, винна була прохолода, що йшла від землі, можливо, льодяне морозиво, а можливо, і співбесідниця.

Уже вкотре розповідаючи “мамусі” свої плани на майбутнє, хлопець раптом затих на півслові. Його увагу привернула дівчина, що йшла стежиною від кафе. Вона була середнього зросту, худорлява, з пишними руськими кучерями, що граційно спадали на засмаглі плечі красуні. Вбрана у лляний сарафан кремового кольору. В її ході і статурі було щось невловимо знайоме Андрієві. Проте дівчина зацікавила його тим, що так і випромінювала радість і енергію. На тлі млявих, спітнілих людей і змученої природи вона виглядала яскравим метеликом поміж сухих бур’янів.

Анна Павлівна теж помітила дівчину. Вона прискіпливо подивилася на Андрія, потім на незнайомку, загадково посміхнулася і пішла їй назустріч. Андрій, який усе ще перебував під чарами красуні, не зрозумів, що відбувається. Анна Павлівна підійшла до неї, обняла, щось прошепотіла на вухо, і ось вони вже вдвох, узявшись за руки, прямують до спантеленого хлопця.

– Андрюшко, познайомся, це – Богдана. Вона лише тиждень тому повернулася з Великої Британії. Пам’ятаєш, доню, я розповідала тобі про Андрія?

Богдана чарівно всміхнулася, від чого стала ще гарнішою. Тепер, коли вона підійшла ближче, Андрій роздивився її обличчя, великі темно-зелені очі, обрамлені довгезними чорними віями.

– Звісно, пам’ятаю. Чесно кажучи, дуже хотілося побачити тебе. Зі слів мами, ти виходиш якимось незвичайним. В гарному сенсі цього слова. Мені дуже приємно.

Дівчина простягла мініатюрну руку, Андрій рвучко потиснув її, розмірковуючи, чи то Богдана говорить з акцентом, чи то їй щось в роті заважає. Раптом його ніби кинули в крижану воду. “Доню!” Як це може бути? Вона ж ніколи не говорила. У дитбудинку всі думали, що в Анни Павлівни дітей немає. Хіба, може, вихователі знали?

– Я тут згадав... Справи... бігти треба. Вибачте, – пробелькотів Андрій і побіг до вихо-

ду з парку. Анна Павлівна замислено похитала головою, а Богдана, здивовано відкривши рота, завмерла з широко розплющеними очима.

Ніхто з хлопців увесь день не бачив Андрія, але о восьмій годині вечора він з'явився в їдальні. Вигляд хлопець мав не найкращий.

– Друже, щось сталося? – спитав за вечерею Дмитро. – Де ти був увесь час? Ми бачили, як ти прожогом утік із парку. Чи, бува, не закохався наш Андрійко в ту кралю в коротенькому сарафані? Тоді це дивна реакція на дівчину своєї мрії, скажу я тобі. До речі, звідки її Анна Павлівна знає?

Андрій насуплено сидів, щосили стискаючи під столом кулаки. Простодушна балаканина друга зачепила його за живе. Він страшенно зблід, але неймовірним зусиллям волі змусив себе заспокоїтися і швидко вийшов з їдальні.

– Та-ак, тут щось не те. Ну точно закохався, – глузливо промовив сам до себе Дмитро, дожовуючи Андрієву булочку.

Анна Павлівна сиділа в себе в кабінеті, бездумно роздивляючись візерунки на моніторі комп'ютера. В її уяві раз у раз з'являлося перелякане обличчя Андрія і щаслива посмішка Богдани при їхньому знайомстві. На вулиці вже стемніло, проте жінка навіть не думала вмикати світло.

За дверима почулися кроки. Хтось невпевнено підійшов і зупинився перед кабінетом.

– Андрію, заходь, – крикнула.

Двері повільно відчинилися.

– А я думав, що Ви вже додому пішли. І світло не горить.

– Та от чомусь затрималася. Ти, мабуть, хотів поговорити? – запитально глянула на хлопця. – Проходь, сідай.

Андрій переступив з ноги на ногу, підійшов, але сідати не став. Він, нарешті, зібрався з духом і запитав:

– Анно Павлівно, чому Ви ніколи про неї не розповідали?

Жінка нервово підняла голову, поправила окуляри, встала і підійшла до вікна. Андрій вже було подумав, що чимось її образив, бо “мамуся” хвилин три мовчки стояла, дивлячись на вечірнє місто. Але раптом вона промовила хрипким голосом:

– Боляче було розповідати. Та ти й не питав.

Анна Павлівна налила з карафки стакан

води і жадібно випила.

– Ми з чоловіком розлучилися, коли Дані виповнилося вісім. Він поїхав за кордон, в Англію, і забрав її в мене.

Жінка тричі пройшлася з одного кінця кабінету в інший, сіла на стілець і повернулася обличчям до вікна.

– Це страшна людина. Я з ним судилася, але він все одно забрав її в мене. Мою донечку...

Голос Анни Павлівни тремтів. Здавалося, вона от-от розплачеться.

– У нього гроші, влада, підкупив суддів. Страшний чоловік. Він не чув моїх благань, не бачив сліз. Дозволяв зустрічатися з Богданкою лише двічі на рік.

Андрій миттю згадав про щорічне загадкове зникнення “мамусі” в ті свята, коли вона була йому найдужче потрібною. Новий рік і день народження. Дивно...

– Коли вона народилася?

– Двадцять сьомого серпня. Вона молодша за тебе всього на один день.

Андрій раптом страшенно розізлився на Богдану. Вона забирала “мамуся” в такі важливі хвилини його життя. Немовби не достатньо їй того, що сама Анна Павлівна – її мама.

– То чому ж вона повернулася? – можливо аж занадто різко спитав хлопець

– Їй незабаром виповниться сімнадцять. Доросла вже, – Анна Павлівна гірко посмінулася. – Сказала батькові, що тепер сама вирішуватиме, як їй жити. А в нього вже здоров'я не те, щоб протистояти її нелегкому характеру.

– То вона назавжди повернулася?

– Хтозна. Хтозна... – замислено сказала Анна Павлівна, стукаючи пальцями по гладкій поверхні столу. – Але говорить, що тепер мене не покине. Та й сама я навряд чи зможу її кудись відпустити. Занадто багато я в її житті пропустила, – вже пошепки додала жінка.

В Андрієві боролися два почуття. З одного боку, йому дуже хотілося пожаліти “мамуся”, яка зараз виглядала нещасною і беззахисною. А з іншого – він не міг пробачити їй зради. Здоровий глузд, здавалося, вимкнувся. Хлопець стояв посеред кабінету, не знаючи, що робити, що говорити. І раптом несподівано навіть для самого себе запитав:

– Чому Ви не всиновили мене?

Запитанню Анна Павлівна не здивувалася. Можливо, вона очікувала його. Жінка підійшла до Андрія, взяла його за руку.

– Розумієш, не так все просто, – сказала, мовби трьохрічній дитині. – Занадто багато

нюансів у таких справах. А я ж і так намагалася піклуватися про тебе. Я дуже хотіла замінити тобі матір.

Андрій забрав з її рук свою і холодно запитав:

– Усім іншим вихованцям теж?

Анна Павлівна виглядала так, наче їй щойно дали ляпас.

– Андрюшко, вони ж усі діти. А я люблю дітей, не можу бачити, як вони страждають.

Ці слова чомусь ще більше розізлили Андрія. Анна Павлівна здогадувалася, про що він зараз думає, тому сказала:

– Але ж ти знаєш, що одну людину я люблю більше за інших. Усупереч педагогічним нормам. І тебе я все одно вважаю своїм сином, навіть якщо це не підтверджено документально.

– Кого Ви більше любите: її чи мене?

Анна Павлівна розгублено зробила крок назад.

– Ну хіба можна таке запитувати? Ви обоє для мене дорогі. І Богдана ж моя донечка...

Андрій не слухав далі, він стрімко вилетів із кабінету, грюкнувши дверима.

Спочатку Анна Павлівна хотіла бігти за ним, але в останню хвилину її щось зупинило. За вікном лунав звук салютів на честь свята, й Анна Павлівна, розглядаючи різнокольорові спалахи на фоні нічного неба, думала, що Андрій сам повинен усе зрозуміти і виправитися.

Він стояв у центрі величезної порожньої кімнати. Її стіни були геть завішані портретами і фотографіями, на котрих красувалася дівчина з пишними кучерями й великими темно-зеленими очима. На найбільшому портреті вона стояла в повен зріст, тримаючи в руках іграшкового ведмедика. Андрій, мовби паралізований, довго-довго дивився на красуню. Її обриси поступово змінювались, і ось уже стара відьма тримає на руках зморщене немовля, на яке перетворився ведмедик.

Хлопець зі злістю налетів на портрет, спробував його зірвати, кинути на підлогу, щоб розтоптати і більше ніколи не бачити. Та сили не було. Зображення почало затягувати хлопця. Свідомістю він опирався, але тіло не могло й поворухнутися. Тоді пронизливо закричав і ... прокинувся.

У кімнаті було темно й спекотно, але Андрія трясло від холоду. Він сів на ліжку і побачив, що хлопці не сплять: скупчилися біля нього, злякано перешіптуються. Протер очі й здивовано запитав:

– Ви чого?

Сашко мовчки простягнув стакан з водою. Андрій вдячно глянув на товариша і одним ковтком спорожнив стакан.

– Ти кричав, – боязко сказав Дмитро, – так жалісно, аж мороз по шкірі. Наче на підтвердження слів здригнувся...

– Дрюх, ти розкажи нам, що тобі сниться, – боязко почав Степан, сідаючи на край Андрієвого ліжка. – Може, самому стане легше, і ми зможемо чимось допомогти.

Андрій хотів було сказати, що це не їхня справа, але глянув на занепокоєні обличчя друзів, і роздратування як рукою зняло.

– Мені постійно сниться кімната, де ми з мамою жили. Але там нічого немає, окрім її картин і фотографій. І ще якоїсь іграшки... Я не можу згадати маму, роздивляюся зображення на стінах, але не можу. Ніяк не можу, – тихо сказав Андрій, потупивши погляд. Він вирішив нічого не говорити про останній сон: його й самого здивувало нічне видіння.

– То як, можна мені допомогти?

– Ну, не знаю, – протягнув Сашко. – Мені вже давно нічого не снилося.

– А от у нас в селі жила одна знахарка... – із запалом почав Дмитро, але його перервав дружний регіт. Хлопці знали про Дмитрову пристрась до прикмет, містики і забобонів. Тому його слова сприймалися як жарт.

Уже перед самим світанком, набалакавшись досхочу, хлопці послули. Однак Андрій так і пролежав, замислено роздивляючись стелю і думаючи про своє.

Не встигла Анна Павлівна зайти до кабінету, як у її двері постукали.

– Так, – мовила жінка, швидко сіла на стілець і начепила окуляри.

У дверях з'явилося симпатичне обличчя юнака з тривожними чорними очима.

– Заходь, Андрюшко, – промовила лагідно.

Андрій за звичкою зупинився біля столу, навіть не думаючи сідати.

Анна Павлівна всміхнулася хлопцеві і сумно подумала про себе: "Як же швидко час летить". Прибув він сюди чотирирічним карапузом, міцно тримаючи в руках іграшкового ведмедика, і відразу ж полонив усіх вихователів величезними чорними очима. Тепер перед нею стояв уже не хлопець, але ще й не чоловік. Його очі й зараз зачаровують, волосся стало кольору справжньої чорної кави. Над губою красується родимка, яка, мабуть, не одну дівчину зведе з розуму. А за останні три роки він ще й неабияк витягся. Більшість ровесни-

ків тепер на цілу голову нижчі від нього. Але в статурі все гармонійно поєднано, з першого погляду на Андрія можна було подумати, що хлопець – атлет, хоч він ним не був.

– Анно Павлівно, – впевнено почав, – я прийшов вибачитися. Зрозумів, що був неправий, наговорив багато зайвого.

– Так, – відповіла жінка, протираючи окуляри, – тобі взагалі властиво спочатку говорити, а потім думати.

– Знаю я, знаю, – сказав Андрій, похнюпившись. – Але я ж зрозумів і... Словом, вибачте, будь ласка.

Анна Павлівна декілька секунд напружено вдивлялася в обличчя хлопця, а потім по-дружньому сказала:

– Ну, годі. Забули. Запрошую тебе сьогодні на вечерю. Я скажу Олегові Антоновичу. Давненько вже в мене не був, і Даня тебе чекатиме.

– Ви серйозно? – похмуро запитав хлопець. Він розривався між образою на Богдану і непереможним бажанням ще раз її побачити:

– Звісно, але якщо ненадовго.

– Надовго нас ніхто й не відпустить. То я зайду по тебе ввечері?

– Добре.

Андрій уже майже зібрався виходити, але раптом обернувся і запитав:

– У мене був колись плюшевий ведмедик?

– Так. А чому це ти згадав?

– Де він подівся?

– Пам'ятаєш Надійку?

– Пригадую. Ми з нею дружили, а потім її забрали в сім'ю.

– Так от, коли вона покидала дитбудинок, ти подарував їй свого ведмедика – найцінніше, що в тебе було.

Андрій спробував зосередитись, але пам'ять уперто відмовлялася що-небудь відтворити.

– Чому я його віддав?

Жінка зітхнула.

– Олександра Іванівна говорила, що чула, як ти просив у Наді, щоб вона передала ведмедика твоєї мамі і сказала, що ти на неї чекаєш.

В Андрієвій голові раптом щось увімкнулося, і він згадав, як цілими днями стояв біля вікна й виглядав маму. Але вона не прийшла. Тоді він зненавидів і ведмедика, і Надійку, і її нових батьків. На маму в нього ненависті не було. Підсвідомо Андрій розумів, що вона покинула сина не з власної волі...

Від спогадів у хлопця закрутилася го-

лова, на очі набігли сльози. Він гарячково провів рукою по своїй шевелюрі і мовчки поплентався надвір.

Від Богдани неможливо було відвести погляду. У прямій чорній сукні із зібраними кучерями вона виглядала казковою принцесою. Андрій стояв перед нею у своєму новому темно-синьому костюмі, тримаючи в руках букет ромашок, які встиг нарвати у дворі сусіднього будинку, і почувався повним дурнем.

– Це, мабуть, мені? – запитала дівчина й простягла руки до квітів.

– А, так. Я й забув.

– Дякую. Я дуже люблю ромашки.

Богдана обережно взяла квіти й поставила їх у вузьку жовту вазу.

– Сідай, пригощайся, – вона показала рукою на гарно сервірований стіл, де були салати, фрукти, щось схоже на слимаків, які аж ніяк не виглядали апетитно.

Андрій сів на стілець, а Богдана стояла поруч, не знаючи, про що говорити.

Мовчанку порушила Анна Павлівна. Вона зайшла до кімнати, поставила на стіл пакети з магазину і весело сказала:

– То що, налітаємо? Не знаю, як ви, а я голодна, наче згряв вовків.

У присутності “мамусі” Андрій почував себе набагато впевненіше і навіть намагався жартувати, уплітаючи за дві щоки слимаків, які виявилися набагато смачнішими, ніж він думав, і слухаючи розповідь Богдани про її життя у Великій Британії. Дівчина подобалася йому все більше й більше. Окрім чудової зовнішності, вона мала ще й неабиякий розум і почуття гумору. Хлопець дивувався, як він міг на неї ображатися.

Перед десертом Андрій ненадовго вийшов із кухні, а коли повернувся, вони балакали про одяг і косметику, що для хлопця, звісно ж, було нецікаво. Так він просидів хвилину п'ятнадцять. На нього майже не звертали уваги, і це починало дратувати. Андрій був повністю поглинутий образою, коли почув слова Богдани:

– Мамо, не треба. Це дорого коштує.

– Треба, треба. Хочу зробити тобі подарунок. Врешті-решт, мені більше ні на кого витратитися.

Сказавши це, Анна Павлівна злякано подивилася на Андрія. Він, білий як молоко, стояв біля столу.

– Дякую за вечерю, – проскрипів хлопець дерев'яним голосом. – Всього найкращого.

Андрій швидко покинув квартиру, зали-

шивши Богдану й Анну Павлівну з такими ж думками, як під час зустрічі в парку.

Анна Павлівна лежала в ліжку і не могла заснути. Вона намагалася зрозуміти поведінку Андрія і придумати, як йому допомогти. Окрім цього, жінка відчувала на собі провину. Вона постійно робить щось не так, змушує його страждати.

Нічну тишу порушив голосний телефонний дзвінок. Анна Павлівна миттю схопилася, у грудях шалено калатало серце: відчувала – щось сталося.

– Алло. Я слухаю.

– Анно Павлівно, вибачте, що так пізно телефоную. Це Олександра Іванівна. Я стосовно Андрія.

– Що? Що сталося? – хрипким голосом запитала жінка і безсило прихилилася до холодної стіни.

– Він у Вас, мабуть, залишився, так? Не хвилюйтеся, я Вас прикрию. І зрозумійте, я мала зателефонувати.

– Так, дякую. На добраніч.

Вона не пам'ятала, як одягнулася, викликала таксі, а потім бігала порожніми вулицями, барами і кафе міста. Його ніде не було. Все відбувалося наче вві сні. Страшному сні, коли чекаєш, що от-от прокинешся – і жахи сезнуть.

У грудях жінки немов хтось розкладав гаряче багаття. Коли почало світати, Анна Павлівна, тримаючись за серце, вже ледве дісталася дитбудинку. Вона насилу піднялася на другий поверх і з острахом, готуючись побачити пусте ліжко, відчинила двері кімнати № 10.

Одягнутий, він спав на спині. Одна рука звисала додола, ноги впирались у підлогу, а голова, як завжди, під подушкою. Анна Павлівна полегшено зітхнула. Раптом серце пронизав такий пекучий біль, що в очах усе потемніло, і здалося, що земля кудись утікає з-під ніг.

Тримаючись за стіну, дійшла до кабінету, намацала в шухляді столу таблетки, проковтнула їх і важко опустилася на стілець. Голова розламувалася на частини, але біль у серці поступово вщухав.

Двері прочинилися, і до кабінету влетіла Богдана в домашній сорочці, одягнутій поспіхом задом наперед. Її очі горіли сердито і схвильовано, неслухняні кучері розсипалися по плечах. Була схожа на юну фурію.

– Господи, як ти мене налякала! Я встаю попиту води, мами в ліжку немає,

двері відчинені, лише гасла грабіжникам не вистачає: “Ласкаво просимо!” Мамо, невже не можна поспати кілька годин, а вже потім летіти на улюблену роботу? Уяви себе на моєму місці. А раптом щось трапилось...

Дівчина замовкла, роздивившись, нарешті мамине змучене обличчя, темні кола під очима.

– Мамо, щось сталося, так?

Не витримавши, Анна Павлівна закрила обличчя руками і тихо заплакала. Богдана миттю опинилася біля неньки, обняла її за плечі і суворо сказала:

– А тепер розповідай усе, інакше ти мене звідси не виженеш.

Богдана йшла вулицею, розглядаючи вітрини магазинів. У голові роїлося безліч думок. Час від часу їй нестерпно хотілося піти до Андрія, відлупцювати його, а вже потім вислухати виправдання. Але постійно зупиняло розуміння: Андрієві зараз нестерпно важко, він не має підтримки, йому нікому дати пораду. А ще вона, як ніхто, знала, що він відчуває. Сама ж майже дев'ять років жила лише з батьком. Щоправда, це, мабуть, зовсім інше, але в її випадку щось дуже схоже.

Богдана зупинилася перед салоном іграшок. Вигляд смішних і добродушних звірят, як не дивно, змусив її думки охолонути. Так, криками тут не допоможеш. Потрібен підхід, недарма ж вона збирається стати психологом.

Андрій сидів на підвіконні, відсутнім поглядом спостерігаючи за автомобілями. Так просидів увесь день, і щось у його вигляді змушувало хлопців не чіпати товариша. Вони лише приносили йому їжу і мовчки ставили на тумбочку біля вікна.

Ввечері Дмитро забрів до кімнати з веселим і лукавим виглядом, але, побачивши Андрія в тій самій незмінній позі, умить розгубив настрій. Він невпевнено підійшов до друга, кілька хвилин постояв, немовби вирішуючи, варто говорити чи ні.

– Дрюх, тобі, мабуть, зараз не хочеться нікого бачити, але там до тебе прийшли. Я думаю, краще вийти. Хоч тобі вирішувати. Якщо надумаєш, тебе чекатимуть на стадіоні. Я б сховався, а ти як знаєш.

Дмитро вийшов з кімнати, та залишив у дверях щілинку і почав спостерігати за Андрієм. Той навіть не поворухнувся. Може, й не почув слова друга? Та ось таки повільно відвів погляд від вікна, зітхнув і зліз із підвіконня.

За дверима Дмитро тихо прокричав їхню індіанську кричалку й побіг повідомити хлопцям, що статуя, нарешті, ожила.

Андрій ішов коридором, і кожен крок здавався йому непосильною ношею. Він відчував, що краще не йти, здогадувався, хто хоче його побачити, і почувався препаскудно, та все ж якась незрима сила тягла його туди, мов магнітом.

На лавочці, як Андрій і сподівався, сиділа Богдана. Йому раптом стало нестерпно спекотно. Він зняв кросівки і пішов босим по холодній траві: сподівався, що роса хоч трохи зніме напругу і біль.

Дівчина піднялася й підійшла до нього.

– Привіт. Як справи?

Опустивши голову, мовчав, зосереджено роздивляючись свої ноги. Дівчина намагалася тримати себе в руках, тому натягнуто всмінулась і сказала:

– Давай присядемо.

Андрій ледь-ледь кивнув і опустився на краєчок лавки. Зараз він виглядав як неслухняний учень, який розбив шибку і червоніє за це, з острахом чекаючи на покарання.

Богдана сіла й уважно глянула на Андрія. Ще хвилину тому вона була зла на нього, але тепер його нещасний вигляд викликав лише жалість і нестримне бажання допомогти. Щоб підтримати хлопця, вона обережно поклала руку на його плече. Андрій нервово смикнувся, але руки не прибрав.

– Коли батько забрав мене до Великої Британії, я спочатку навіть не зрозуміла, що сталося. Мене захопило все нове, незвичайне. Я ж була восьмирічною дівчинкою! Думала, що це тимчасово. Тато сказав, що мама теж незабаром приїде, але скоро я зрозуміла, що тут щось не так. Мені раптом нестерпно захотілося додому. Коли я сказала про це батькові, той накричав на мене і замкнув на два дні в кімнаті. Після цього я три місяці не розмовляла. І не тому, що злякалася, а тому, що хотіла повернутися до мами і таким чином виявляла свій протест. Тоді я думала, що вже ніколи не побачу її, і картала себе за те, що мама не дізнається, як сильно я її люблю. Звинувачувала себе в тому, що інколи її не слухалася, змушувала хвилюватися. Зауваж, мені було лише вісім років.

Обличчя Андрія сіпалося. Він відвернувся від Богдани. Мабуть, щоб їй не видно було його сліз.

– Я хотіла, дуже хотіла, щоб час можна було повернути назад... А потім приїхала мама і сказала, що коли-небудь ми

обов'язково будемо разом. Потрібно лише трохи потерпіти. Але я була щаслива вже від того, що змогла її знову побачити і пригорнутися. Тоді я зрозуміла, що це чи не найважливіше в житті – знати, що є людина, яка любить тебе всім серцем, незважаючи на твої недоліки чи будь-що. Просто любить тебе за те, що ти є. Повір, знаючи це, хочеться жити, хочеться йти наперекір усім труднощам, щоб довести, що ти заслуговуєш на цю любов.

Андрій поставив ноги на лавку, прихилив голову до колін і повернув обличчя з чорними, мокрими від сліз і повними болю очима до Богдани. Вона ж відчула себе катом, але знала, що робить правильно.

– Я зрозуміла, що людина починає цінувати щось чи когось по-справжньому лише тоді, коли втратить. Так ми влаштовані. І байдуже, що ці слова вже давно були кимсь сказані. Я їх зрозуміла на власному досвіді. Невже ти хочеш, щоб з тобою було те саме? Андрію, своє поведінкою ти відштовхуєш маму. Так, вона тебе любить і виправдовує твої вчинки. Але ти можеш втратити її, і тоді, так, як я колись, картатимеш себе за егоїзм. Зрозумій, у її серці вистачить місця нам обом. Й іншим дітям також. Не роби боляче ні їй, ні мені. Не змушуй страждати тих, хто тебе любить.

Богдана сором'язливо опустила очі. Андрій міцно обійняв її, але дівчина відсторонилася. Вона взяла пакет, що лежав поряд, і витягла звідти коричневого плюшевого ведмедика.

– Йшла повз магазин і побачила його. Захотілося зробити подарунок. Правда ж, гарний?

Його страшний сон перетворювався на реальність. Але на реальність чудову, бо він починав нове життя. Багато що змінилося цього дня. Ще до зустрічі з Богданою він усе обміркував і дещо зрозумів, але дівчина теж допомогла. І хоч як йому було важко слухати її – вислухав до кінця. Хотів, щоб вона зрозуміла – він справді змінився і готовий впустити її у своє життя.

Пізно ввечері Анна Павлівна зібралася вже було йти додому, та чомусь їй захотілося пройтись де-небудь наодинці, подихати прохолодою, та й подумати було про що. Зазвичай вона любила ходити на стадіон, де о такій порі не було нікого і можна було спокійно прогулятися. От і сьогодні вирішила не зраджувати традиції.

Діставшись, сіла на траву і стомлено заплющила очі. Може, вдасться хоч на мить за-

бути про всі проблеми. На небі привітно сяяли зорі, повільно пропускаючи в душу Анни Павлівни світло й тепло. Та щось все одно непокоїло. Тиша не була цілковитою. На якусь мить жінці подумалося, що вона почула голос Богдани. Анна Павлівна підвелася й побачила дві постаті біля лавочки. І хоч добре й не розгледіла, хто це (залишила окуляри в сумці), та інтуїтивно здогадалася. Богдана тримала щось у руках. Анна Павлівна напружила зір і побачила, що дочка простягає Андрієві плюшевого ведмедика. У жінки похололи руки. Зараз він ударить Богдану або викине іграшку. Чому вона не розказала дочці про історію з ведмедиком? Андрій стояв і не ворухився. Довго? Анні Павлівні здалося – вічність. Нарешті він простягнув руку, а в грудях жінки стався вибух. Вона вже не бачила ні стадіону, ні Богдани з Андрієм. Не бачила нічого, лише відчувала, що цей біль засмоктує її, забирає щось світле, хороше. Вона впала на землю, і темнота остаточно поглинула все довкола...

Андрій стояв і дивився то на ведмедика, то на Богдану. У ньому шалено розквітала радість. Він простягнув руку, узяв ведмедика і притиснув його до серця. Богдана розсміялася, знімаючи напругу. А в серці Андрія щось закололо. Якесь погане передчуття пронизало його наскрізь. Він обернувся і побачив, як метрів за сто від них упала в траву “мамуся”. Хлопець щосили побіг до неї. Вона лежала нерухомо, і він відчував, що ось-ось може її втратити назавжди. Узяв жінку за руку, благаючи про себе, щоб не покидала його і доньку. Так і просидів до приїзду швидкої. Уже в лікарні йому вкололи снодійне, і він заснув на колінах знервованої Богдани.

Андрій стояв посеред уже знайомої кімнати, але в ній багато що змінилося. Зі стін зникли портрети, фотографії, крізь відчинене вікно в кімнату вривалося сонячне проміння, освітлюючи білі стіни і цілі ряди іграшкових ведмедиків з веселими мордочками. Здавалося, сонце проганяє з помешкання тваринний страх і атмосферу містичної незмінності, що панувала дотепер. Андрій підійшов до вікна і на повні груди вдихнув свіже повітря. За спиною скригнули двері. До кімнати зайшли мама і Богдана. Широко усміхаючись, Андрій підійшов до них і взяв обох за руки. Ураз стало легко на душі, немов із неї прибрали важку гранітну плиту. Але “мамуся” чомусь

відпустила його руку й повільно пішла вглиб кімнати, що стала схожою на довжелезний тунель. Андрій знову відчув страх. Він кинувся їй навздогін, але його тримала Богдана. Хлопець сердито подивився на неї, дівчина ж лише лагідно всміхнулася і похитала головою.

“Мамуся” танула на очах, розчиняючись у теплому промінні сонця. Андрієві хотілося кричати, але він не міг сказати ні слова. Богдана теж мовчала, але в Андрієвій голові чомусь звучав її голос: “У серці мами вистачить місця нам обом... обом...”. Голос ставав усе гучнішим і гучнішим. Він заповнював його зсередини і розривав на дрібні частинки.

Андрій прокинувся. Він не одразу зрозумів, де знаходиться, але побачивши неподалік за столом молоду дівчину в білому халаті, миттю схопився і побіг до палати. Богдана сиділа біля ліжка мами й тримала її за руку. Побачивши у дверях Андрія, вона посміхнулася і мовила зі сльозами на очах:

– Їй стало краще.

Андрій підійшов до Анни Павлівни і взяв її за другу руку. Жінка повільно розплющила очі, ледь-ледь посміхнулася і знову заплющила.

Андрій став на коліна перед ліжком хворої, поцілував її руку і подумки подякував Богу, що він не забрав найцінніше, що в нього було.

Андрієві снилася широка зелена галявина, по якій протікав струмок, обрамлений тонкими берізками, які росли так близько одна до одної, що їхні віти міцно перепліталися. На молочно-блакитному небі не було й хмаринки, лише ключ лелек летів на схід, розтинаючи крильми далеку височінь.

На березі струмка сиділи дві найдорожчі йому людини. Андрій підбіг до них, узяв обох за руки – і ось вони відриваються від землі і летять услід за лелеками. Невідомо куди, невідомо навіщо. Найголовніше – разом. Униз зелені горби, стрічки струмків, квітучі дерева злилися в риси обличчя, такого рідного і знайомого Андрієві з дитинства. Він упізнав його. Упізнав очі, дивлячись у які, маленьким слухав коліскові. Упізнав губи, які дарували йому перші мамині ласки. Уперше вві сні Андрій посміхнувся, а не злякано закричав. Він підтягнув до себе ведмедика і обережно, щоб не прогнати сновидіння, перевернувся на інший бік. Так дивно – сьогодні він солодко спав і не боявся кошмарів.